

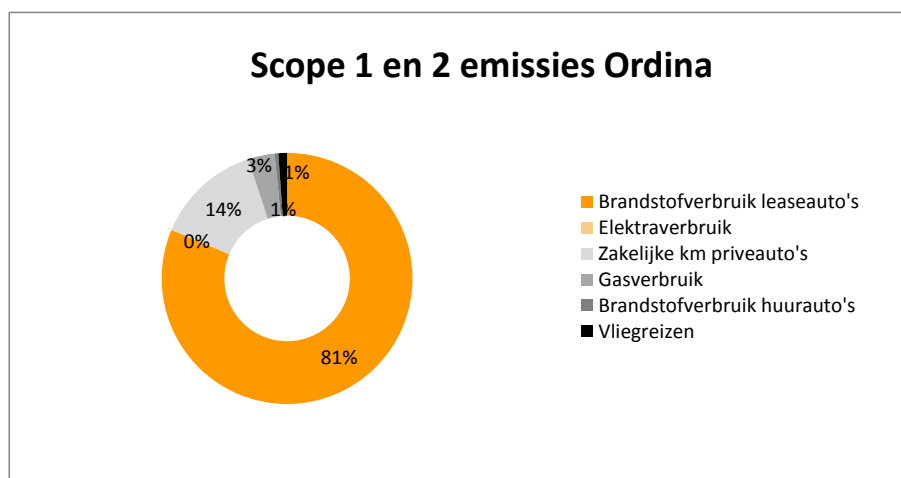
CO2 prestatieladder niveau 5 2016 H1

Ordina vindt duurzaam ondernemen belangrijk. Dit betekent dat Ordina in de eigen bedrijfsvoering streeft naar een goed evenwicht tussen economische, ecologische en sociale belangen. Ordina ambieert in de eigen bedrijfsvoering voortdurende verbetering van de 'milieuprestaties' en spant zich in om de eigen CO2 uitstoot zo laag mogelijk te houden. Met de doelstelling om in 2020 20% minder CO2 uit te stoten ten opzichte van 2010, maakt Ordina dit concreet.

Ordina stoot in 2020 ten opzichte van 2010 20% minder CO2 uit.

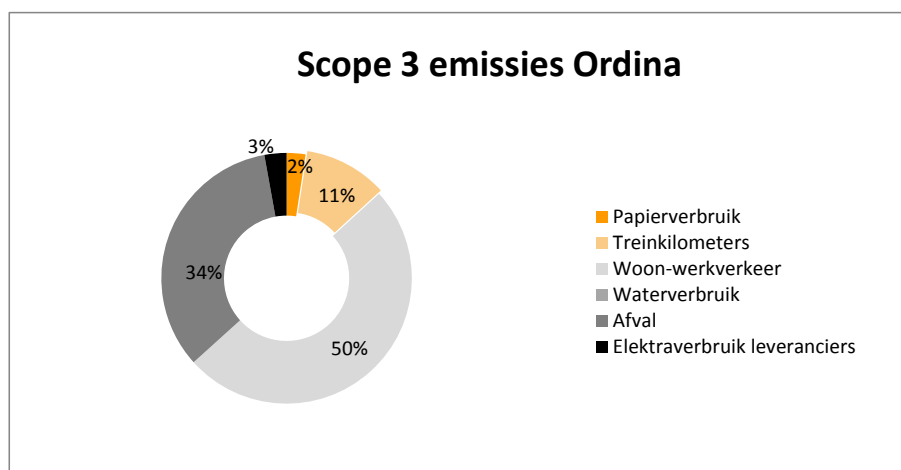
Ordina berekent halfjaarlijks haar CO2 footprint conform internationale richtlijnen (ISO14064-1). Hieronder wordt de CO2 footprint berekening gepresenteerd voor scope 1 & 2 & 3 (directe & indirecte emissies) over **2016H1**. Om de vergelijking halfjaarlijks en volledig jaar vergelijkbaar te houden worden de halfjaarcijfers omgezet naar het hele jaar. Om de vergelijking eenduidig te houden is onderscheid in de overzichten in scope 1, 2 en 3 behouden.

1

De totale CO2 uitstoot voor scope 1 & 2 over 2016H1 bedraagt 11.010 ton CO2. Deze uitstoot ligt 1.402 ton (-11,3%) onder de uitstoot van 2015H1 (12.412 ton CO2) en 1.298 ton (-10,5%) onder 2015FY. De daling wordt voornamelijk veroorzaakt door lager brandstofverbruik leaseauto's. Ten opzichte basis jaar 2010 is de totale CO2 uitstoot met 37,4% gedaald (11.010 ton versus 17.576 ton). Het basisjaar 2010 is aangepast en cijfers 2015 en 2016 zijn gebaseerd op de nieuwe conversiefactoren. Hiermee is de vergelijking van de gegevens zuiverder en wordt ook vanuit de eisen aan de publicatie vanuit het Handboek CO2 prestatieladder 3.0 vereist.

Voor scope 3 geldt een CO2 uitstoot van 542 ton CO2 (-14,3% tov 2015H1 en -10,6% tov 2015FY), verdeeld over de volgende categorieën. Daling wordt vooral veroorzaakt door daling in aantal kilometers woon-werkverkeer.

Om de reductie in kaart te kunnen brengen geldt het jaar 2010 als basisjaar voor het behalen van de CO2 reductiedoestelling. De doelstelling is gerelateerd aan het gemiddeld aantal FTE werkzaam bij Ordina. De in 2016H1 gerealiseerde CO2 per FTE komt uit op 5,16. Hiermee lopen we 9,9% voor op de geplande doelstelling van 5,72 CO2 per FTE.

Maatregelen die worden genomen hebben betrekking op zowel scope 1&2, intern Ordina als op scope 3 op basis van de ketenanalyse. In 2015 en 2016 zijn de volgende maatregelen in gang gezet en (deels) gerealiseerd:

- Om ons brandstofverbruik structureel te verlagen, hebben we in 2015 een besparingsprogramma geïntroduceerd voor leaserijders, de Ordina Drivers Battle. De Battle is in 2016 gecontinueerd met in 2016H1 nog 1x training (inclusief herhaling). Zo leren we veiliger en zuiniger te rijden; het verbruik in liters is (mede hierdoor) dalende en het aantal schades en bekeuringen is verminderd;
- Het stimuleren van leveranciers om facturen digitaal aan te leveren; algemene voorwaarden zijn hierop ook aangepast; inmiddels wordt ca. 95% van de facturen digitaal aangeleverd (vorig jaar 80%);
- Duurzaamheidcriteria toepassen bij elke leveranciersselectie;
- Verdere optimalisering gebruik van de klimaatinstallatie a.g.v. gedane analyse door externe partij; Ordina is in gesprek met de verhuurder van het pand om de klimaatinstallatie mogelijk te vervangen;
- Verdere implementatie, uitbreiding en stimulatie van gebruik skype (voor bedrijven), o.a. uitbreiding bij beeldschermen in vergaderruimtes);
- Het binnen het datacenter aanbieden van private Cloud oplossing voor onze klanten, waarbij we hen de mogelijkheid bieden om zelf systemen aan/uit te zetten.

2

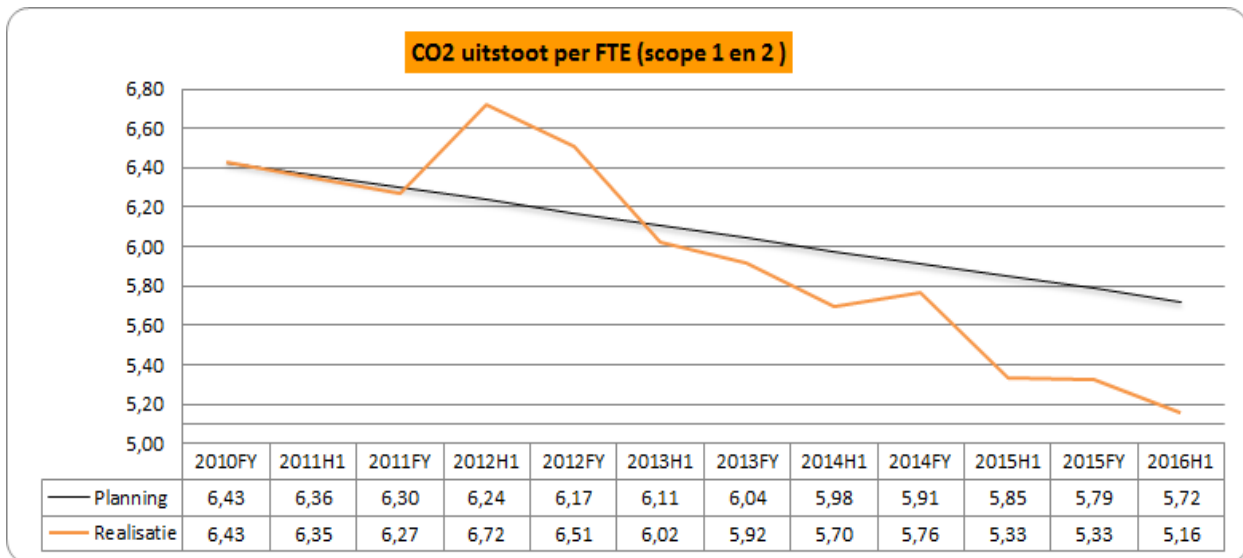
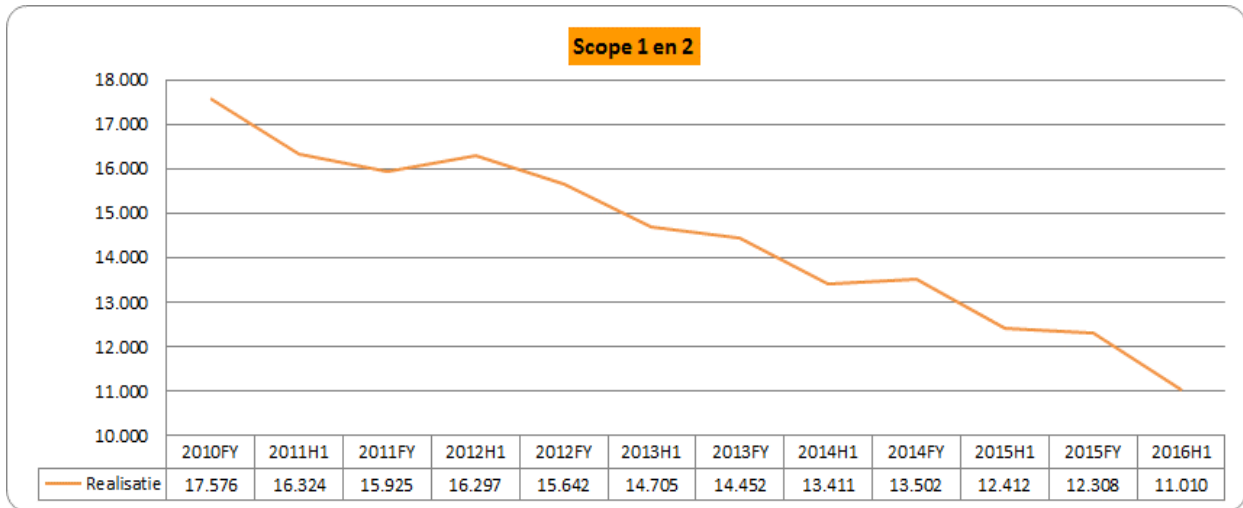
Ook vragen we onze medewerkers om bij te dragen. We stimuleren onze medewerkers om:

- Een leaseauto met een lage absolute CO2-uitstoot aan te schaffen; medio 2016 bestond 72% (2015: 74%) van de leaseauto's uit energielabel A en 90% (2015: 93%) uit label A en B; de versoering van de fiscale voordelen voor zuinige auto's maakt dat de keuze voor A en B categorie daalt. Desondanks is het totale wagenpark zuiniger geworden, wat terugkomt in de gemiddelde daling van het aantal liters brandstof per auto ten opzichte van een jaar eerder;
- Zuinig veiliger te rijden; Prodrive Learning is een interactieve online videotraining, gericht op veiliger en zuiniger autorijden. Iedereen bij Ordina kon in 2015 en 2016 deelnemen aan deze training, zowel lease-als niet leaserijders en hun familieleden. De training bestaat uit zes maandelijkse modules met veel games, video's en praktische tips om veiliger en zuiniger te rijden. De training is onderdeel van de Ordina Drivers Battle, een programma dat gericht is op besparing van brandstof, vermindering van CO2 uitstoot en veiliger rijden;
- Te werken volgens 'Het Nieuwe Werken' principe dat wil onder andere zeggen; meer plaats- en tijdonafhankelijk werken (stimulatie van lync gebruik). Dit heeft invloed op de reductie van reistijd en gereden kilometers.
- (Tijdig) computers, verlichting en andere apparaten uit te schakelen. Hiervoor is aandacht tijdens de observatierondes en bij aanschaf apparatuur met automatische uitschakelmodus.

Net als in de afgelopen jaren is er in september 2015 door Ordina met verschillende stakeholders een dialoog gevoerd over haar duurzaamheidsbeleid. In november 2016 staat de volgende stakeholdersdialoog gepland met als onderwerp het beleid voor de komende 4 jaar.

Om het effect van deze maatregelen kwantitatief te maken presenteren onderstaande tabel en grafiek de trend van de CO2 uitstoot. Deze tabel heeft uitsluitend betrekking op scope 1 & 2.

	2010FY	2011H1	2011FY	2012H1	2012FY	2013H1	2013FY	2014H1	2014FY	2015H1	2015FY	2016H1
CO2 uitstoot	17.576	16.324	15.925	16.297	15.642	14.705	14.452	13.411	13.502	12.412	12.308	11.010
Aantal FTE	2.734	2.572	2.541	2.424	2.403	2.443	2.442	2.354	2.342	2.328	2.311	2.136
CO2 per FTE	6,43	6,35	6,27	6,72	6,51	6,02	5,92	5,70	5,76	5,33	5,33	5,16

In absolute zin is de CO2 uitstoot voor 2016H1 ten opzichte van 2010 met 37,4% (11.010 vs 17.576) gedaald. De CO2 per FTE is in 2016H1 t.o.v. 2015H1 gedaald met 3,3% en t.o.v. 2015FY gedaald met 3,2%. Cumulatief lopen we 9,9% voor op de geplande doelstelling van 5,72 CO2 per FTE. De daling in 2016H1 wordt grotendeels veroorzaakt door lager brandstofverbruik huurauto's.

Uit de vergelijking 2016H1 ten opzichte van 2015 komen de volgende opvallende veranderingen naar voren:

- De grootste component voor CO2 uitstoot, brandstofverbruik leaseauto's is gedaald met 0,9% per FTE. Deze daling wordt vooral veroorzaakt vooral door daling van het aantal liters per leaseauto (-10,9%). De daling wordt gedempt door stijging van de verhouding leaseauto/FTE als gevolg van verschuiving van een huurauto (daling 89% in brandstofverbruik) naar een leaseauto (veel aanbod vanuit de pool door uitstroom medewerkers) en daling woon-werk verkeer (uitstroom van medewerkers die in deze categorie vielen);
- Gasverbruik is in 2016H1 gedaald t.o.v. 2015H1; dit is toe te wijzen aan daling van het aantal gewogen graaddagen (-5%) en meer m2 onderhuur (basisverbruik nu volledig ten laste van Ordina);
- Grote daling (-48%) van het aantal vliegekilometers, dit wordt veroorzaakt door daling opdrachten gerelateerd aan het aantal vliegekilometers;

Met nagenoeg volledig vergroenen van de energie is voor Ordina de volgende stap om vol in te zetten op totale Mobiliteit. Er blijft continu aandacht op gas- en elektriciteitsverbruik en het terugdringen van het aantal m2.

Projecten

Van de totale CO2 uitstoot van Ordina in 2016 is 96,0 ton in 2016H1 uitgestoten vanuit projecten waarop fictief CO2 gunningvoordeel verkregen is. Dit betekent een toename van 14% (2015H1: 84,2 ton). Alle doelstellingen en maatregelen die zijn opgesteld om de CO2 uitstoot van Ordina te verlagen, gelden ook voor deze projecten.

De CO2 uitstoot per facturabel uur gerealiseerd is in 2016H1 t.o.v. 2015H1 gedaald met 4,8% (4,26 vs 4,47). Er is sprake van uitbreiding in opdrachten waarop fictief CO2 gunningvoordeel verkregen is.

In 2016H1 is er een pilot gestart met het inzichtelijk maken van CO2 van kilometers van medewerkers m.b.v. tooling. Dit kan een basis zijn voor gericht sturen op kilometers en nadere, project gerelateerde afspraken. Hierover meer in 2016FY verslaglegging.

4

MeerJarenAfspraak energie-efficiëntie

Ordina neemt actief deel aan de MeerJarenAfspraak energie-efficiëntie (MJA). Dit heeft als doel om 30% energie-efficiëntie te realiseren over een periode van vijftien jaar. In 2^e helft van 2016 wordt er een nieuw plan opgesteld voor 2017 – 2020.

Keteninitiatieven

Ordina werkt in haar eigen dienstverlening ook aan verdere reductie van CO2 in de gehele keten van dienstverlening in de landbouw en zorgsector. Agrosense (landbouw) is, vanwege het uitblijven van opdrachten vanuit Ordina gestopt.

In lijn met de integratie van duurzaamheid binnen onze primaire dienstverlening is in 2013 QULI als keten initiatief gestart. Quli is een informatie- en communicatieplatform voor de zorgbehoevende en zo een oplossing om daadwerkelijk de regie te nemen over de eigen zorg. Op het platform komen gezondheidsgegevens uit verschillende bronnen samen, verrijkt met zelf toe te voegen informatie. In 2013 is gestart met 4 deelnemende zorginstellingen en inmiddels gegroeid tot 30 deelnemende instellingen, waaronder 2 gemeenten. Waar het succes van Quli tot voor kort werd gemeten op aantal deelnemers en gebruikers van de instelling, is sinds begin 2016 meer inzicht in de toepassing van de verschillende functionaliteiten van Quli. Dit biedt mogelijkheden om de CO2 reductie beter inzichtelijk maken en beter hierop sturen. Het optimaliseren van het gebruik van Quli vraagt tijd en begeleiding van de organisaties. Daarnaast wordt de tooling van Quli verder verbeterd. In oktober staat de release van Quli 2.0 op de planning

Ketenanalyse

Ordina heeft in 2013 een ketenanalyse voor scope 1,2 en 3 emissies, conform GHG protocol, uitgevoerd voor 2 ketens van activiteiten. Op dit moment wordt deze opnieuw geijkt en geactualiseerd op basis van de cijfers van 2015. Hierbij worden de maatregelen waar mogelijk verder geïntegreerd met de nieuw op te stellen Energie Efficiency Plan (EEP) 2017-2020, in het kader van de Meer Jaren Afspraken (MJA) van de ICT sector, waar Ordina aan deelneemt.

De ketenanalyse die Ordina heeft uitgevoerd voor het product Detachering T&C ook wel geadresseerd als Professional Services en het product Beheer.

Proces en producten leveren detachering

Proces en producten leveren beheer

Voor deze producten zijn naast bovengenoemde maatregelen, aanvullende maatregelen gedefinieerd.

Scope 3 doelstellingen Ordina*

Woon-werk verkeer: CO₂ uitstoot met 2% terugdringen

Energieverbruik bij Leveranciers: CO₂ uitstoot met 5% terugdringen

*Deze doelstellingen gelden voor het jaar 2013-2015 t.o.v. het referentiejaar 2012 en zijn gerelateerd aan het aantal FTE.

Voortkomend uit de ketenanalyses zijn er specifieke scope 3 maatregelen in gang gezet, waarbij de doelstellingen voor zowel woon-werkverkeer als het energieverbruik bij leveranciers behaald zijn.

Het Prodrive programma is breed uitgerold, waarbij we bewustzijn creëren rondom het beperken van het aantal gereden kilometers. Een andere maatregel is het vergroten van het aandeel groene energie bij de datacenters; door deze maatregel is de impact van energie bij datacentra binnen de scope 3 sterk gedaald.

De ketenanalyse wordt in 2016 herzien, waarbij opnieuw de doelstellingen en bijbehorende maatregelen worden bepaald. Met een CO₂ aandeel van 5% in scope 3 van de totale CO₂ uitstoot, zal de nadruk voor reductie liggen bij scope 1 & 2.